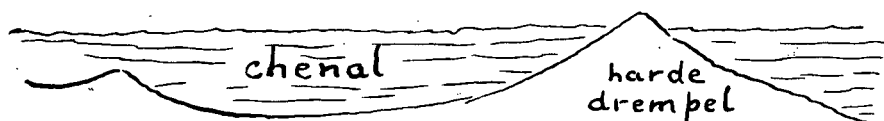


Van 6-22 juni 1960 maakte een groep Amsterdamse studenten een excursie naar het Biologisch Station te Roscoff in Bretagne. Dit station ligt op het uiterste puntje van een schiereiland. Het verschil tussen eb en vloed bedraagt hier bij springtij ± 9 meter, bij dood tij ± 3 meter. Bij eb ligt dan ook de gehele omgeving van het station, op één plek na, droog. Deze uitzondering is het Chenal de l'Île verte. Dit is een „diep” (tot ± 1 meter) tussen het vasteland en een groen onbewoond eilandje voor de kust, door een hardere geologische drempel van de zee afgesloten.



In dit Chenal zien we o.a. een groot zeegrasveld en een riemwievegetatie. Het zeegrasveld valt nog wel gedeeltelijk droog, het riemwier nooit.

Het laboratorium is in 1872 speciaal wegens het bestaan van het Chenal hier gevestigd. Het is een van de modernste zee-biologische laboratoria ter wereld. Er is een aardig zee-aquarium, wat ook door het publiek bezocht kan worden, een grote werkaquariumzaal en kelders met aquaria.

Iedereen, die hier enkele maanden komt werken, krijgt een eigen werk-kamer en een slaapkamer. De groepen kregen een grote zaal ter beschikking en enige 1-4-persoons slaapkamers.

Het laboratorium bezit ook een tot bus omgebouwde vrachtwagen, met een chauffeur, die alle plekjes uit z'n hoofd kent. Men kan ook een bus huren van de plaatselijke autobusonderneming. Dan komt er een echte bus voor, maar dat kost f 1,50 per kilometer.

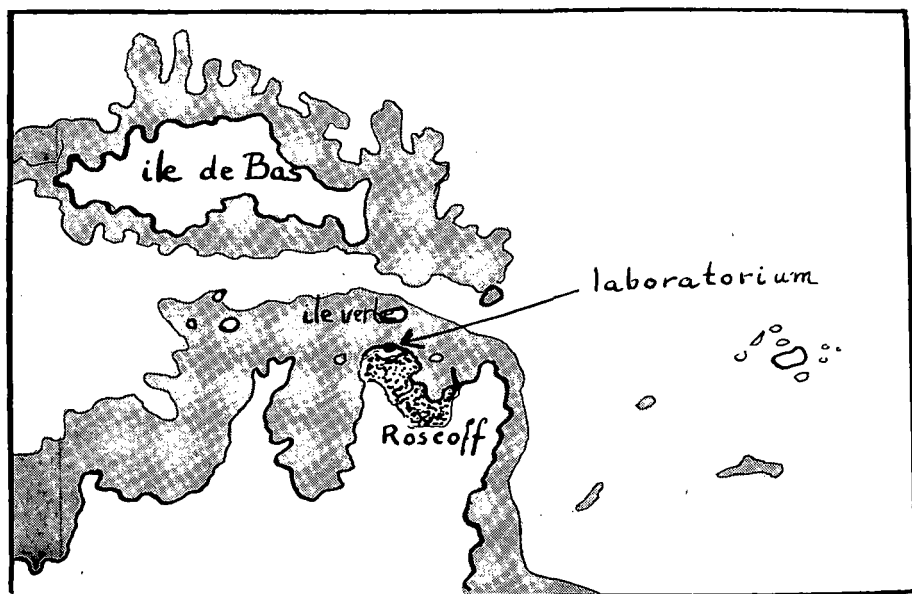
Het Biologisch Station bezit eveneens een mooi zeewaardig onderzoekings-schuitje. Hiermee werd op allerlei manieren gevestigd. De Nederlandse groep is een keer mee geweest om te dreggen in het kanaal. Omdat de grond daar te rotsachtig is, werd gevestigd met kwasten van oude netten, die aan een kabel zaten. Het schip voer in een spiraal en veegde alles naar het midden, terwijl het dan in de netten verward moest raken (faubertage). Hiermee werden voornamelijk zeesterren en zeeëgels gevestigd, een enkele keer ook een grote spinkrab (*Maia*). Een andere maal werd met een kleine kor gevestigd in een veld van koraalalgen (*Maërl*). Hierbij kwam veel meer naar boven, o.a. levende parelmoerneuten (*Nucula nucleus*), *Venus ovata*, twee soorten heremietkreeften, levende kamschelpen (verschillende soorten) en andere schelpdieren. De molluscenfauna is trouwens zeer rijk. Tijdens ons verblijf werden ± 110 soorten gevonden, waarbij vele soorten, die bij ons wel eens op kurkbossen en riemwievvoetjes worden gevonden. We hebben schaalhorens van de rotsen geplukt en er proeven mee gedaan, boormossels (*Pholas dactylus*) uit steen gepulkt, otterschelpen (*Lutraria lutraria*) opgegraven. Door zout in de ademgaten te strooien zorgden we

dat de halfgeknotte strandschelp (*Spisula ovata*) en de messchede (*Solen marginatus*) de grond uit kwamen. Ook de kleine zwaardschede (*Ensis ensis*) en het tafelmesheft (*Ensis siliqua*) vertoonden dit effect. Weer andere mollusca (o.a. strandgapers en otterschelpen) spotten je, nadat je zout in hun siphon had gestrooid, een straal water in het gezicht en bleven lekker zitten.

De fauna van deze kust is vooral zo rijk, omdat hier de grens is van twee faunagebieden, nl. het boreale (noordelijke) en het lucitanische (zuidelijke) gebied. Hierdoor komen van talrijke groepen zowel zuidelijke als noordelijke soorten voor. Er komen zo twee soorten zaagjes voor, de gewone *Donax vittatus* en de zuidelijke *Donax variegatus*, die geen zaagtandjes heeft en veel dunner is.

Van de zeeëgels zagen we hier de noordelijke *Psammechinus miliaris* en de zuidelijke vergiftige *Paracentrotus spec.* Iets dergelijks vonden we ook bij de zeekomkommers, de heremietkreeften, de zeespinnen, de zeepokken enz. Andere oorzaken van de rijke fauna zijn: a) het feit, dat er geen overheersende soorten zijn (zoals bij ons de kokkel en de strandschelpen) en b) dat er zeer veel verschillende oecologische niches zijn. Dit zijn kleine biotoopjes, die net voor de ene soort geschikt zijn en voor de andere net niet. Zo kan er een groot verschil zijn in twee plasjes, die naast elkaar liggen, maar waarvan de ene b.v. haast nooit zonlicht krijgt. Ook is van groot belang het al of niet overstroomd bij vloed. Een schijnbare reden is het grote getijverschil, waardoor men een heel eind kan lopen en daardoor een groter gebied kan afzoeken dan hier.

Alhoewel het een zoölogische excursie was, werd veel aan planten gedaan.

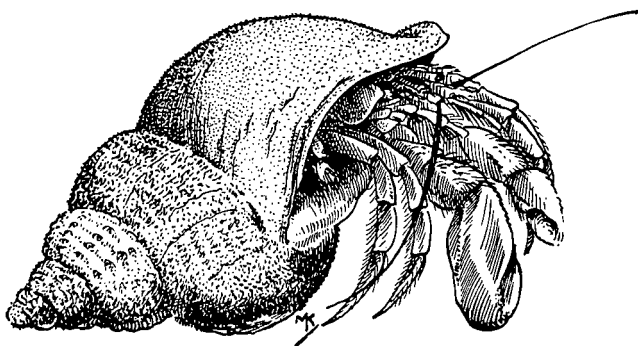


Schets van de omgeving van Roscoff met aanduiding van het gedeelte, dat bij eb droog valt.

We zagen b.v. de opeenvolging van de verschillende kweldergrassen in een estuarium, we zagen het bos tot vlak aan de hoogwatergrens komen. Ook werd een excursie gemaakt naar het „interieur”, wat in Bretagne bestaat uit vochtig hoogveen en heidevelden. Hierin werden verscheidene typische moerasplanten gevonden, die voor Nederland zeer zeldzaam zijn en ook vele orchideeën (Dactylorchissen).

Een andere dag werd een „polder” bezocht, een zeer brak stuk laagland, door een dijk van de ondiepe zee afgesloten. Hier werden haast alle typische zoutplanten gevonden en ook weer vele Dactylorchissen. Dat we ook veel wieren probeerden te determineren spreekt vanzelf, de resultaten waren niet altijd zo bevredigend.

Rest nog te vermelden, dat het restaurant waar we aten, ons verscheidene biologisch interessante dieren, al of niet klaargemaakt, voorzette. In het begin zag men dan nog wel eens een vies gezicht, maar nu zijn de meeste deelnemers overtuigde eters van rauwe tapijtschelpen geworden. Probeer het ook eens, maar dan in het prachtige Bretagne.



Wulk met heremietkreeft.

Waarnemingen, waarover men zich verheugt . . .

Dorstige duif.

Op een mooie zomerdag zat ik op een bank aan de Vliet in een park bij Voorburg, opeens kwam een duif overgevlogen en liet zich pardoes in het water vallen. Hij bleef daar enige ogenblikken rondrijven en verhief zich, net alsof het een kapmeeuw was, weer uit het water en ging toen zitten uitrusten op het dak van een boerderij aan de overkant. Het bleek een postduif te zijn, die blijkbaar door dorst gekweld werd. Ik heb nooit geweten, dat een duif, eenmaal in het water gevallen, daaruit weer kon opvliegen.

P. N. van Bavel.

Grauwe vliegenvanger

Sinds het voorjaar huist in een stadstuin aan de Keizersgracht, dicht bij de Leidsestraat, in het hartje van onze hoofdstad dus, een paartje van de Grauwe vliegenvanger en doet daar zijn korte, „zenuwachtige” uitvallen vanaf een schuttingpunt of kale heestertak. Daar ik niet in de tuinen kan komen, heb ik het nest niet kunnen ontdekken, evenmin heb ik iets van jongen gemerkt.

D. Latenstein van Voorst.